

บทที่ 3

ความงามสำคัญกับชีวิต

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์วราณีษฐ์ พุทธโรจน์รังษี

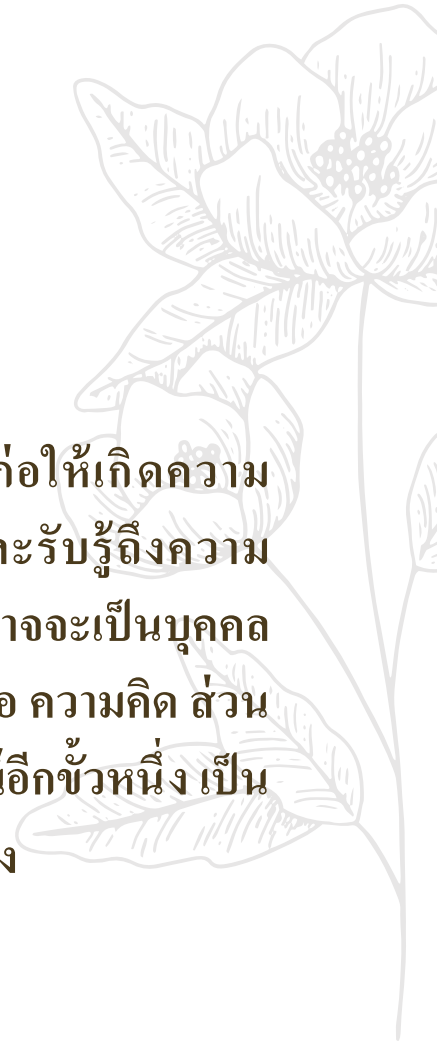

นิยามของ ‘ความงาม’

ความงาม คือ สถานภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความ
เพลิดเพลิน และความชื่นชมผ่านการเข้าใจและรับรู้ถึงความ
สมดุล สดสว่าง และ แรงดึงดูด ของสิ่งๆนั้น ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล
สัตว์ สิ่งของ เหตุการณ์ สถานที่ ดนตรี ศิลปะ หรือ ความคิด ส่วน
ด้านตรงกันข้ามของความงามสร้างประสบการณ์อีกชั่วหนึ่ง เป็น
ผลกระทบด้านตรงกันข้ามกับการรับรู้อย่างสิ้นเชิง

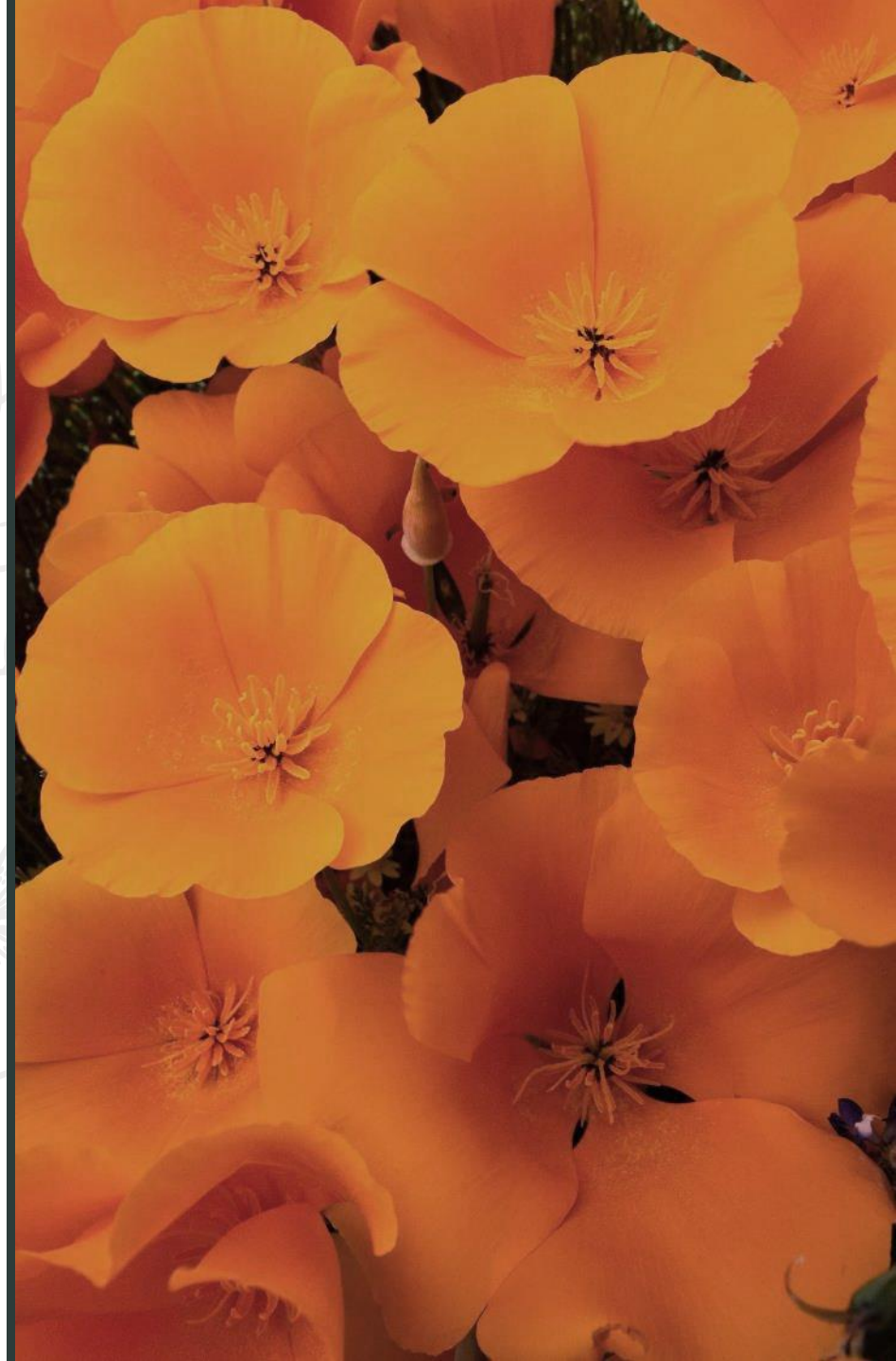

ตั้งแต่ยุคสมัยโบราณ ความงามแยกออกเป็นกลุ่มความเชื่ออยู่สองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่เชื่อว่า
ความงามขึ้นอยู่กับความรู้สึก (*Subjective*) และ อีกกลุ่มเชื่อว่า ความงามเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้หรือ
มีความเที่ยงแท้ในตัวของมันเอง (*Absolute, Objective*)

การเรียนรู้เกี่ยวกับ ‘ศิลปะแห่งการจัดองค์ประกอบ’ เพื่อให้ภาพถ่ายเกิดความงาม ไม่ว่าจะเป็นรูปร่าง, โครงสร้าง หรือสัดส่วน และอื่นๆ เราจึงต้องศึกษาในกลุ่มความเชื่อที่ว่า ‘ความงามเป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้’ โดยการนำหลักการและเหตุผลซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ และ สูตรทางคณิตศาสตร์เพื่อสร้างรูปแบบที่แน่นอน

(The Art of Composition)

เรากลัวเพราะไม่รู้ และไม่กลัวหากเรารู้

- สิ่งที่มีมนุษย์ไม่รู้มักกลายเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ชอบตามไปด้วย อาจจะเป็นความหวาดกลัวต่อสิ่งนั้น เรารู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยต่อสิ่งที่มองไม่เห็นหรืออธิบายไม่ได้ ความไม่สะดวกสบายของหลายๆ สิ่งที่ส่งผลทั้งร่างกายและจิตใจ ความรู้สึกอึดอัด, ความยากลำบาก, ความตึงเครียด ฯลฯ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ชอบโดยจิตสำนึกพื้นฐาน และสิ่งที่มีมนุษย์ชอบก็เป็นอะไรที่ตรงกันข้ามกับสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด
- ปัญหาคือ แล้วอะไรคือเหตุแห่งความงามโดยธรรมชาติ ข้อถกเถียงนี้ทำให้เกิดข้อสรุปที่ว่า ความงามไม่ใช่ความคิดปัจเจกที่จะบอกว่าอะไรเป็นความงามก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเห็นของหลายๆ คนหนึ่ง แต่เป็นการทำความเข้าใจความงามโดยส่วนใหญ่ที่มีมนุษย์เข้าถึงได้ง่าย

ชื่นชมยินดี
อิสระ
สบาย

ผ่อนคลาย
รู้แจ้งเห็นจริง
ความงาม

Familiar (สิ่งที่รู้=ชอบ)

เจ็บปวด
อึดอัด
ไม่สบาย

ความเครียด
ความลำบาก
ความกลัว

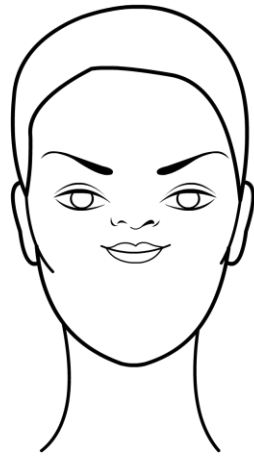
Unfamiliar (สิ่งที่ไม่รู้=ไม่ชอบ)

ความรู้สึกที่เป็นสากล

ความงามทางการมองเห็นจึงเป็นเรื่องสากล มีความเป็นธรรมชาติอยู่ในตัว เป็นสิ่งที่มนุษย์พึงปรารถนาและรู้สึกดีเมื่อได้พบเห็น ก่อนที่จะงมงายไปกว่านี้ก็มีตัวอย่างของภาพวาดใบหน้าคนสองภาพให้ดู ลองพิจารณาว่าชอบภาพไหนหรือไม่ชอบภาพไหน

หน้าปกติ

สัดส่วนที่ไม่เป็นธรรมชาติ

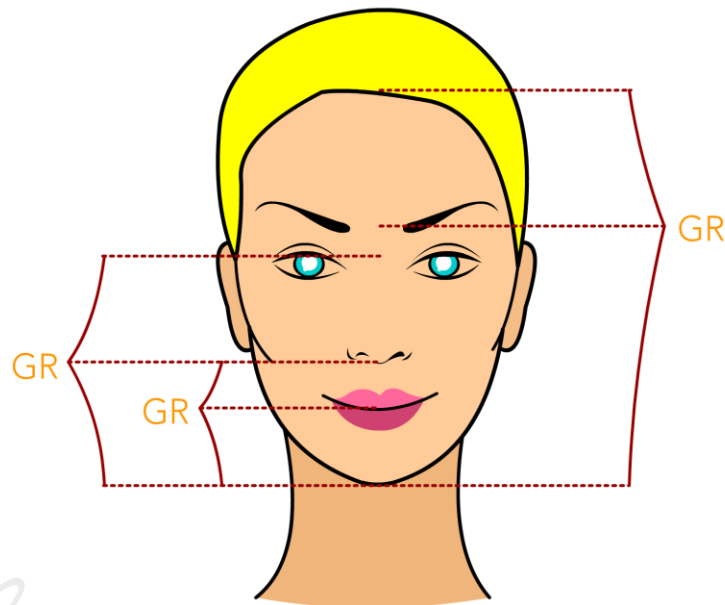
หน้าปกติ

สัดส่วนที่ไม่เป็นธรรมชาติ

ภาพคนที่เหมือนกันแต่มีสัดส่วนแปลกตาออกไป ตามประเภทที่ใช้เปรียบเทียบ

- คนส่วนใหญ่เริ่มรู้สึกแปลกๆกับใบหน้าที่ผิดรูปผิดร่างไม่ได้สัดส่วน แล้วยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ทำให้รู้สึกเช่นนั้น ความแคบหรือความกว้างของหน้าทำให้คนที่เห็นรู้สึกอย่างไร สีของดวงตาแบบไหนที่เรียกว่า สวย และอื่นๆที่เป็นข้อพิจารณาร่วม
- สัดส่วนของใบหน้าที่ดีคือความสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นระยะของคางถึงหน้าผากและจากดวงตาถึงหน้าผาก สัดส่วนจากคางถึงจมูกและจากปากถึงจมูก ทั้งหมดเป็นเรื่องของสัดส่วนที่เราจะได้พูดคุยกันอย่างเชิงลึกในตอนถัดไป (เกี่ยวกับ Fibonacci Number และสัดส่วนธรรมชาติหรือสัดส่วนทอง)

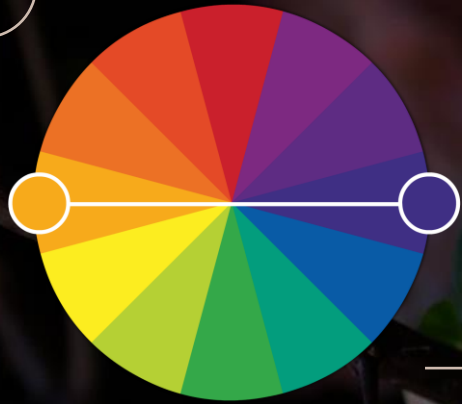
มีคำถามมาให้ลองนึกกันว่า
 ผิวหนังที่สวยงามควรมี
 ลักษณะอย่างไร สีส้นเป็น
 แบบไหน และพื้นผิวควร
 เป็นแบบไหน?

เมื่อ “ ความงาม คือ สัดส่วน ” ไม่ว่าจะ เป็น จาก ชาย และ ขาว, บน และ ล่าง, สั้น และ ยาว, สูง และ ต่ำ, กว้าง และ แคบ ฯลฯ ความงาม เป็น พื้นฐาน มา จาก จิตสำนึก จาก ธรรมชาติ ของ สิ่ง ที่ พบ เห็น และ เข้าใจ ความงาม เกิด จาก การ ผสม รวม กัน ของ สัดส่วน จาก สิ่ง ต่าง ๆ เข้า ด้วย กัน เป็น ไบโหน้ำ ที่ มนุษย์ พบ เห็น และ เข้าใจ ว่า เป็น “ ความงาม ” ใน ทุก วัน นี้

เพียง แค่ ตัวอย่าง ของ สัดส่วน ความงาม บน ไบโหน้ำ มนุษย์ คง เพียง พอ ที่ จะ ทำ ให้ นศ. คิด ต่อ ไป ยัง สัดส่วน ความงาม ที่ มี อยู่ ใน ธรรมชาติ เรา จึง ต้อง ศึกษา สัดส่วน และ บังคับ ที่ ก่อ ให้ เกิด ความงาม เนื่องจาก ว่า “ เพราะ การ จัด องค์ ประกอบ คือ กฎ และ กฎ ทำ ให้ เกิด ความงาม ” ดังนั้น การ จัด องค์ ประกอบ เพื่อ ให้ เกิด ความงาม จึง เป็น การ จัด เรียง สิ่ง ต่าง ๆ ที่ มี อยู่ ให้ เกิด สัดส่วน สวยงาม ตาม ภาย ใต้ กฎ พื้นฐาน ที่ มี อยู่ ตาม ธรรมชาติ นั้น เอง

การใช้งานคู่สีตรงข้าม

(Complementary Colors)

เรื่องของคู่สีรายล้อมรอบตัวเราอยู่ตลอดเวลา และ คู่สีตรงข้าม (*Complementary Colors*)
จัดว่าเป็นการเข้าคู่ที่รุนแรงและทรงพลังอย่างมาก หากจะหยิบมาเพื่อใช้งานต้องเรียนรู้และ
เข้าใจวิธีหลีกเลี่ยงผลลัพธ์เชิงลบบางประการ จึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวอย่างการเลือกใช้คู่สีตรงข้ามในการออกแบบเสื้อผ้า

คู่สีตรงข้าม (*Complementary Colors*) คืออะไร?

Traditional (RYB)

Primary Colors

Secondary Colors

Tertiary Colors

คู่สีตรงข้าม คือ คู่ของสีที่อยู่ตรงข้ามฝั่งกันจากวงล้อสี ซึ่งวงล้อสีที่เราใช้กันในการศิลปะเป็นวงล้อสีที่มาจากสามแม่สีได้แก่ **แดง-เหลือง-น้ำเงิน** (*Traditional Color Wheel*) แม่สีเหล่านี้เรียกว่าสีในระดับขั้นแรกหรือปฐมภูมิ (*Primary Colors*) นำไปผสมซึ่งกันและกันจะได้สีขั้นที่สองหรือทุติยภูมิ (*Secondary Colors*) และต่างก็ผสมซึ่งกันและกันอีกครั้งจะได้สีขั้นที่สามหรือสีตติยภูมิ (*Tertiary Colors*)

คู่สีตรงข้าม (*Complementary Colors*)

วงล้อสีอีกรูปแบบหนึ่งเป็นรูปแบบวงล้อสีสมัยใหม่ (*Modern Color Wheel*) หรือวงล้อสีที่เกิดขึ้นจากระบบแม่สีแสง แดง-เขียว-น้ำเงิน (*RGB Color Wheel*) เข้าใจง่ายๆว่าเป็นการรวมกันของแสงซึ่งทำยที่สุดจะได้สีขาว ทั้งสองวงล้อจะมีคู่สีที่ไม่เหมือนกัน อย่างของ *RYB Color Wheel* เลือกสีแดง คู่สีจะได้สีเขียว แต่หากเป็นของ *RGB* เลือกสีแดงจะได้คู่สีฟ้าแทน

Traditional (RYB)

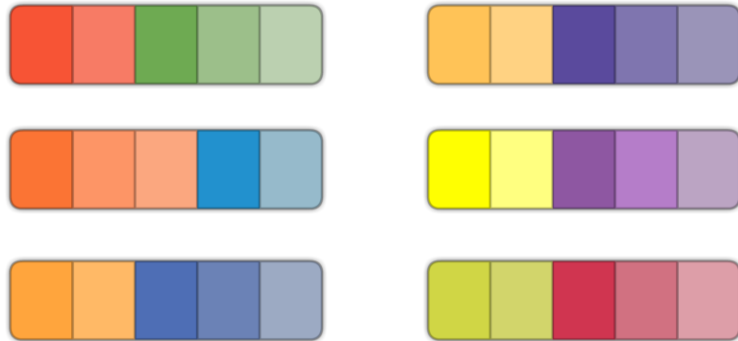

Modern (RGB)

การใช้งานคู่สีตรงข้ามในทางปฏิบัติ

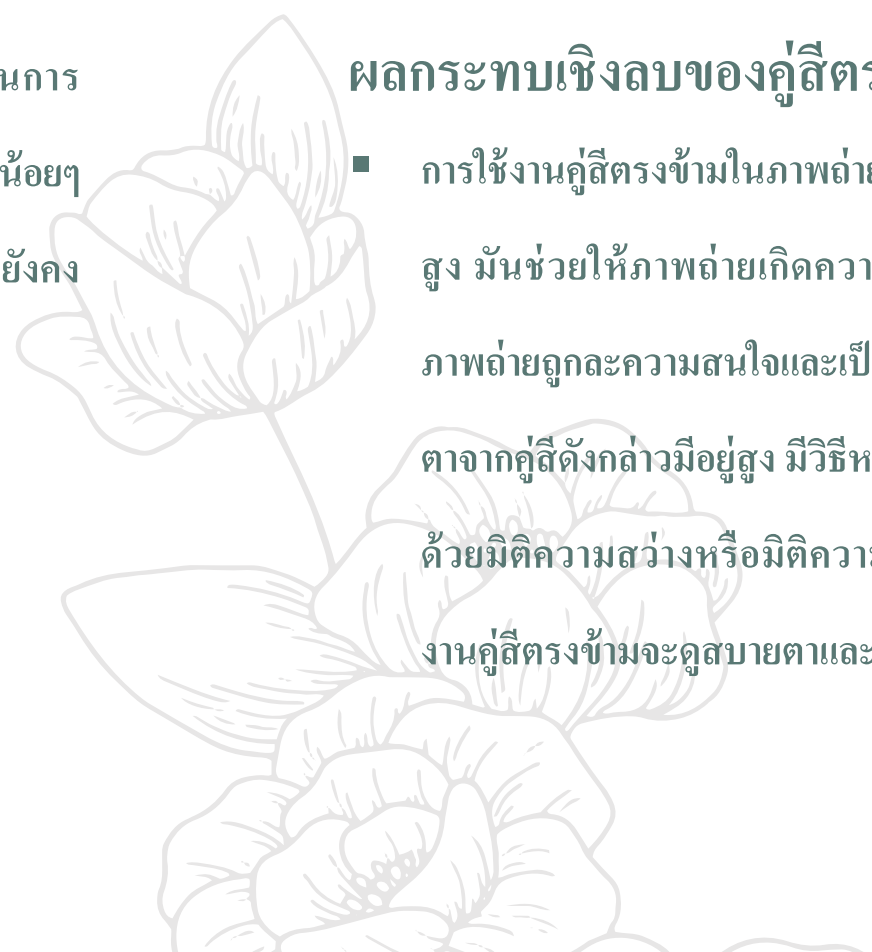
ความเป็นจริงนั้นเราไม่สามารถหาคู่สีที่เป๊ะขนาดนั้นได้ ยิ่งเป็นการถ่ายภาพด้วยแล้วตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ก็มีอยู่เยอะ ข้ออนุโลมเล็กๆน้อยๆ อย่างการเลือกสีที่เพี้ยนไปนิดหน่อย ไม่นับว่าเป็นปัญหามากและยังคงความรุนแรงในแบบของคู่สีตรงข้ามได้อยู่

จานสีตัวอย่างของคู่สีแบบตรงข้าม

ผลกระทบเชิงลบของคู่สีตรงข้ามและการหลีกเลี่ยง

- การใช้งานคู่สีตรงข้ามในภาพถ่ายทำให้เกิดแรงกระแทกทางความรู้สึกอยู่สูง มันช่วยให้ภาพถ่ายเกิดความน่าสนใจได้อย่างมาก แต่ข้อเสียก็คือภาพถ่ายถูกละความสนใจและเป็นที่ยึดจำได้ไม่นาน อีกทั้งความไม่สบายตาจากคู่สีดังกล่าวมีอยู่สูง มีวิธีหลีกเลี่ยงอยู่ว่าให้เลือกใช้สีใดสีหนึ่งในคู่สีด้วยมิติความสว่างหรือมิติความอิ่มตัวที่ลดค่าลงมา เพียงเท่านี้การใช้งานคู่สีตรงข้ามจะดูสบายตาและผ่อนคลายมากขึ้นได้

การเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับความงาม

ความงามไม่ได้เป็นเพียงสิ่งผิวเผิน แต่ยังเป็นส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจและโต้ตอบกับโลกที่อยู่รอบตัวเราอีกด้วย

ความงามเข้ามาเติมเต็มชีวิตภายในของเราและช่วยให้เราสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ทิวทัศน์ งานศิลปะ หรือแม้กระทั่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อเราเดินทางไปทั่วเมือง เราอาจไม่ได้คิดถึงความงามของพื้นที่หรือการออกแบบเฉพาะอย่างมีสติ แต่จิตใจของเราจะรับรู้ถึงอาคาร ผังเมือง ถนน และตึกระฟ้าที่อยู่รอบตัวเรา สิ่งเดียวกันนี้เกิดขึ้นกับธรรมชาติด้วย

การเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์กับความงาม

การรับรู้ถึงความสวยงามยังกำหนดวิธีที่เรามองอาหารด้วย โดยทั่วไปแล้ว เราจะมองว่าอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและดีต่อสุขภาพเป็นสิ่งที่สวยงามสำหรับเรา ไม่ว่าจะเป็นแอปเปิ้ลสีส้มสดใสกรอบๆ หรือบร็อกโคลี่ที่มีรูปร่างเป็นเกลียวหลากสี ซึ่งล้วนมีสีเขียวอมเหลืองที่สะดุดตา เมื่อเราเริ่มสำรวจรายละเอียดอันประณีตเหล่านี้ เราก็จะหลงใหลและติดใจมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะกินและขยายพันธุ์ผักที่สวยงามชนิดนี้มากขึ้น

สิ่งต่างๆ เช่น ความสมมาตรและอัตราส่วนทองคำทำให้เรารู้สึกถึงความสวยงามอย่างลึกซึ้งในทุกสิ่งทุกอย่างที่เราพบเจอในโลก ไม่ว่าจะเป็นเมฆและคลื่นทะเล ไปจนถึงอนุสรณ์สถานที่มิช้ชื่อเสียง เมื่อพูดถึงความสวยงามแล้ว อัตราส่วนทองคำและความสมมาตรเป็นสิ่งที่ไม่มีวันตกยุค ปรากฏทั้งในธรรมชาติและในสิ่งประดิษฐ์และอาคารที่มนุษย์สร้างขึ้น

ความงามและความไร้สาระ

เราทุกคนสามารถระบุแนวคิดที่เป็นพิษเกี่ยวกับความงามในวัฒนธรรมของเรา ในตัวเราเอง และในผู้อื่นได้ เช่น การยึดติดกับความงามจนรู้สึกว่างเปล่า เป็นเรื่องจริงที่เราสามารถแสดงความงามได้หลายวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อนอย่างมนุษย์ แต่เมื่อใดและที่ไหนที่เราจะไปไกลเกินไป

การทำศัลยกรรมมากเกินไป ความหมกมุ่นอยู่กับการออกกำลังกาย และการพยายามดิ้นรนเพื่อให้คนอื่นยอมรับความงามของเรา เหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนของสิ่งที่เรายึดติดเพื่อให้ได้มา (หรือคงอยู่) ในสิ่งที่เรามองว่าสวยงาม เราใช้ความงามเป็นอาวุธเพื่อทำลายคุณค่าในตัวเองของคนอื่นหรือเพื่อให้ได้สิ่งที่เราต้องการ และในกระบวนการนี้ เราจึงสูญเสียการสัมผัสกับของขวัญจากธรรมชาติของความงาม

เราพูดถึงความสวยงามจากภายในว่าเป็นสิ่งที่ต้องพยายามไขว่คว้า แต่สิ่งนั้นหมายความว่าอย่างไร ฉันคิดว่าสิ่งที่เราต้องการคือความสวยงามของโลกภายนอกและภายในของเราที่สอดคล้องกลมกลืนกัน แฟรงก์ ลอยด์ ไรต์ สถาปนิกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งในยุคของเรา ต้องการให้รูปแบบและฟังก์ชันในงานออกแบบของเขาไม่เพียงแต่ทำงานร่วมกันเท่านั้น แต่ยังต้องรวมเป็นหนึ่งและสอดคล้องกันด้วย จากตัวอย่างนี้ เราสามารถพยายามสร้างความกลมกลืนระหว่างโลกแห่งความงามภายนอกและภายในของเราได้เช่นเดียวกับสถาปนิกที่ดีที่สุด โดยให้รูปแบบและฟังก์ชันเป็นหนึ่งเดียวกัน

รูปแบบและหน้าที่ของความงาม

หากมองดูเมืองในปัจจุบัน โดยเฉพาะในอเมริกา คุณคงจะสังเกตเห็นว่ามีสิ่งต่างๆ มากมายในเมืองที่ไม่สวยงามนัก หากมนุษย์ให้ความสำคัญกับความสวยงามมากขนาดนั้น ทำไมเราถึงทิ้งเมืองและพื้นที่ธรรมชาติของเราให้อยู่ในสภาพที่น่าเกลียดเช่นนี้

ความงามที่แยกออกจากหน้าที่ของมันนั้น โดยเนื้อแท้แล้วไม่เข้าพวก เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น และท้ายที่สุดก็กลายเป็นเพียงเครื่องประดับเท่านั้น ในฐานะสังคม เรามัวแต่จจจอยู่กับความงามที่ไม่จำเป็นจนละเลยความงามที่แท้จริงซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตที่ดำเนินไป หน้าที่ และจุดมุ่งหมายหรือไม่

ในทางกลับกัน เราได้สร้างอาคารและเมืองที่ละเลยรูปแบบโดยให้ความสำคัญกับฟังก์ชันและเศรษฐกิจ ส่งผลให้เรามีศูนย์การค้าที่น่าเกลียดและลานจอดรถที่กว้างขวาง ซึ่งส่งผลเสียต่อชีวิตของเรา

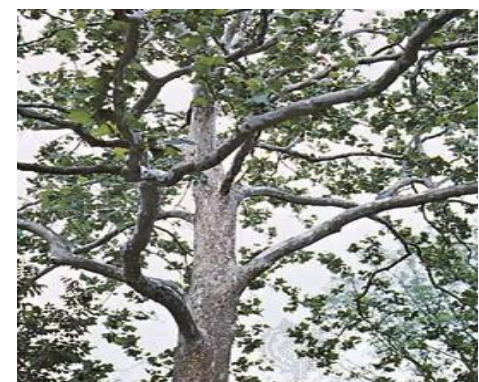
เหตุใดความสวยงามจึงมีความสำคัญต่อชีวิตของเรา

“ ความงามคือความจริง ความจริงคือความงาม นั่นคือสิ่งเดียวที่คุณรู้บน โลกนี้และสิ่งที่คุณต้องรู้ ” - จอห์น คีตส์

ตามตำนานเล่าว่า เซอร์ซีส กษัตริย์แห่งเปอร์เซีย เคยหยุดกองทัพของเขาไว้หลายวันเพื่อชื่นชมความงามของต้นซิคามอร์ สำหรับกษัตริย์นักรบที่นำทัพชายชาติ การทำแบบนี้ถือเป็นการกระทำที่น่าสับสน

ฉันแน่ใจว่าต้นซิคาโมร์นั้นสวยงามอย่างไม่น่าเชื่อ แต่ความรู้สึกอันละเอียดอ่อนต่อความงามนั้นห่างไกลจากความเป็นจริงอันโหดร้ายของการต่อสู้และความกระหายในการครอบครองและการพิชิตหรือไม่ บางทีอาจไม่ใช่ แม้กระทั่งที่หน้าประตูของสงคราม ความรู้สึกถึงความสวยงามดูเหมือนจะเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ทุกหนทุกแห่ง (และจำเป็น) ในชีวิตของเรา

ความงามสำคัญกับชีวิต

- ความงามคือคำตอบ เราใช้ชีวิตอย่างเป็นธรรมชาติไปกับสิ่งสวยงาม และพบกับความสุข ความสบายใจ และความสุขจากการได้สัมผัสกับสิ่งเหล่านั้น ความงามควรได้รับการมอบให้และแบ่งปันกับทุกคน รวมถึงสถานที่ที่เราอยู่ร่วมกันในฐานะชุมชน

เราทุกคนควรมุ่งมั่นที่จะให้ความสำคัญกับความงามในชีวิตของเรา ไม่ว่าจะเป็นศิลปะ ดนตรี ธรรมชาติ หรือ การตกแต่งบ้าน ความงามสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้จิตวิญญาณของเราและมอบความสุขให้กับหัวใจของเรา และนั่นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการมีชีวิตที่ดีใช่หรือไม่

Thank you

Q&A

